

Newyorkse sopraan Claron McFadden:

Amsterdam is een goede plaats om te werken

Enkele weken geleden werd het Holland Festival geopend met de opera 'De Materie' van Louis Andriessen. Uit de orkestbak stegen onzichtbare stemmen op. Een van die hoge, ijle stemmen was afkomstig van Claron McFadden (28), met Roberta Alexander een van de weinige zwarte operazangeressen in Nederland. Ze is haar zangcarrière al vroeg begonnen: „Toen ik drie jaar oud was klom ik al op de pianokruk om de toetsen aan te slaan en mijn eerste tonen te zingen.” De Waarheid zocht haar op in haar woning in Purmerend.

Door ELLEN DE VRIES

In de huiskamer geurt het naar versgebakken American cookies, want Claron McFadden mag dan bijna accentloos Nederlands spreken, oorspronkelijk is ze afkomstig uit de staat New York. Ze is geboren in een uiterst muzikaal gezin, dat zijn muzikale kwaliteiten vooral ten toon spreiden in de traditionele zwarte muziek-setting, in de kerk. Zij is de enige van haar familie die van zang haar beroep maakte en omzwaaiende van gospel en jazz naar de klassieke muziek. Als kind zong ze in een kinderkoor. Op haar veertiende besloot ze zangles te nemen van een zangpedagoog en op haar achttiende ging ze naar het conservatorium.

Sarah Vaughan

Grappig genoeg is haar voorbeeld geen klassieke zangeres, maar Sarah Vaughan, een van de vedettes van het North Sea Jazz Festival. Ze heeft ook lange tijd getwijfeld tussen een klassieke muziekopleiding en een carrière als jazz-zangeres. „Ik wilde zelf vroeger eerst ook jazz-zangeres worden. Ik heb tijdens mijn high-school veel jazz gezongen. Ook zong ik reclameteksten in, naast veel studio-werk.

Ik vond het leuk, ik kon meteen aan de slag op mijn zeventiende, maar ik wilde een uitdaging, een 'challenge'. Ik wilde echt studeren, een opleiding volgen, de stemtechnieken onder de knie krijgen, hard werken en een gedisciplineerd leven leiden. Toen besloot ik een klassieke opleiding te volgen.”

Niettemin blijft Sarah Vaughan een voorbeeld. „Wat zij heeft, moet je ook hebben in de klassieke muziek. Je moet iets te vertellen hebben en je moet risico's durven nemen. En dat doet Sarah Vaughan: ze mengt verschillende stemkleuren op verschillende woorden. Soms zingt ze expres heel vals, omdat het lied dat vraagt, dat vind ik spannend.” Nu is vals zingen binnen klassieke muziek of opera niet echt een verdienste. Claron lacht: „Nee, ik neem een ander soort risico's. Bijvoorbeeld om die ene hoge noot iets langer aan te

houden. Dat besluit je eigenlijk in een flits. Dan denk je: in de studierkamer gaat het prima allemaal, maar nog niet helemaal... en misschien heb je geen adem genoeg om de toon aan te houden, maar je voelt dat het goed zal gaan.”

Marian Anderson

Een zwart gezicht binnen de opera is in Nederland niet alledaags. Mondiaal gezien is de Afro-amerikaanse Jesse Norman tegenwoordig een begrip in de opera-wereld, maar makkelijk is het voor de eerste zwarte operazangeressen niet geweest om hun naam te vestigen. Een bekend voorbeeld is de zwarte Amerikaanse alt Marian Anderson. „Marian Anderson is een voorbeeld voor alle zwarte zangers. Ze had een prachtige stem, was zeer muzikaal, maar ze mocht nergens in concertzalen optreden omdat ze zwart was. De daughters of the American Revolution weigerden haar de toegang tot een bekend concertgebouw in New York, waarop Anderson haar concert in de open lucht op de trappen van het Witte Huis hield. Duizenden mensen luisterden ernaar.” Pas tegen het einde van haar carrière (in 1955) debuteerde Anderson in de rol van Ulrica in Verdi's 'Un ballo in maschera', als eerste gekleurde zangeres in de Metropolitan Opera te New York.

Tegenwoordig is er wat dat betreft wel wat veranderd. Niettemin komt het nog wel eens voor, dat bepaalde rollen minder makkelijk vergeven worden aan zwarte operazangeressen. Claron vertelt: „Het is eens gebeurd, dat ik wilde voorzingen voor de rol van 'Blondchen' uit de opera 'Die Entführung aus dem Serail' van Mozart. Maar de regisseur wilde geen zwarte vrouw in die rol. Vermoedelijk wilde hij een duidelijk onderscheid maken tussen deze blanke, blonde vrouw en de andere, getinte vrouwen uit de harem. Ik paste niet in dat beeld.”

Ook andere rollen, bijvoorbeeld uit de Fledermaus van Johann Strauss, waarin duidelijk wordt verwezen naar een blonde, blauwogige Weense vrouw met roze wangen, zijn moeilijker toegankelijk voor haar. Terwijl het eigenlijk om de stem en het acteren gaat, vindt Claron. Porgy and Bess, is de enige opera die specifiek voor zwarte zangers is geschreven.

Klassiek westers

„Dat er weinig zwarte operazangeressen zijn is volgens Claron ook te

wijten aan een andere muziekcultuur in het zwarte milieu: „Ik ben zelf ook niet opgegroeid met klassieke muziek, maar met jazz, gospel, spirituals en popmuziek. Op de lagere school kwam ik voor het eerst in aanraking met klassieke muziek. En ik vond het fascinerend.”

Vond haar familie het niet gek dat ze een keuze maakt voor klassieke, westerse muziek? „Misschien wel een beetje, maar ik heb dat nooit van ze gehoord. Ze hebben mij altijd gestimuleerd, misschien begrepen ze niet dat ik het leuk vond. Maar nu beginnend ze het zelf ook leuk te vinden.”

Over het algemeen is datgene wat telt binnen de opera niet de huidskleur, maar het stemtype. Claron is een lichte coloratuursopraan, wat zo veel wil zeggen als: een zeer beweeglijke, hoge sopraan. Momenteel heeft Claron af en toe les van onder andere Christine Deutekom, een dramatische coloratuursopraan, en Reri Grist, eveneens een lichte coloratuursopraan. „Het is handig om les van iemand te hebben met hetzelfde stemtype. Ze weet hoe het voelt, hoe de sensatie is om hoge, snelle noten te zingen. Ze kent de problemen en de dingen die kunnen gebeuren bij een optreden.”

Sweelink

In 1981 kwam Claron, na drie jaar conservatorium klassieke muziek en opera in New York, via een beurs van de Rotary Foundation voor een jaar naar Nederland om aan het Sweelink Conservatorium barokmuziek te studeren.

„Ik was nog nooit in Europa geweest, maar toch voelde ik me meteen thuis. En ik had het idee dat Amsterdam een goede plaats voor mij zou zijn om te werken.” In de Verenigde Staten is de werkgelegenheid voor klassiek geschoolde zangers mondjesmaat: het komt niet zelden voor, dat zangers een bijbaantje moeten nemen in een restaurant of als secretaresse moeten werken met een keer in de twee maanden eens een schnabbel. Dat komt doordat New York het enige grote kunstcentrum is van Amerika, iedereen trekt daar naartoe, dus de kans dat je eruit springt is gering. Nederland bood Claron wat dat betreft meer mogelijkheden. Nadat ze in 1984 haar conservatoriumdiploma had behaald aan de Eastman School of Music te New York kwam ze terug in Nederland.

„Ik had inmiddels wat contacten in Nederland, wat radiowerk gedaan

en kreeg een aanbod om te komen zingen bij het Nederlands Kamerkoor. Ook al ging mijn voorkeur aanvankelijk uit naar de barokmuziek en opera, ik voelde dat moderne muziek mij ook lag en tot nu toe heb ik ook veel hedendaagse muziek gedaan.”

Debuut

Ze maakte haar debuut als operazangeres in Nederland begin dit jaar met de rol van Zerbinetta in 'Ariadne auf Naxos' van Strauss. „Ik heb vorig jaar de tweede prijs gewonnen op het Internationaal Vocalistenconcorso in Den Bosch. Ik viel toen kennelijk op bij de Nederlandse Opera als een goede hoge sopraan. Ze hebben mij in ieder geval gevraagd voor de rol van Zerbinetta. De Zerbinetta-partij is echt zo ongeveer het moeilijkste voor een coloratuursopraan. Toen ik dat aangeboden kreeg was mijn eerste reactie: Kan ik dat aan, ben ik er al klaar voor. Maar op een gegeven moment dacht ik: Ik voel me sterk, technisch gaat het goed, ik probeer het.”

Hoewel veel zangers zich vroegtijdig specialiseren, wil Claron zich nu nog niet echt vastleggen: „Ik wil

graag in de operarichting, maar ik wil me nu nog niet specialiseren. Veel zangers specialiseren zich al op jonge leeftijd. Maar ik denk dat het voor mijn algemene ontwikkeling als zangeres beter is om met juist zoveel mogelijk verschillende aspecten van de muziek ervaring op te doen: werken met de stemvork, werken met een orkest, met piano, je lichaam leren bewegen, maar ook stil kunnen staan, a capella kunnen zingen... Later zal ik wel zien hoe mijn stem zich ontwikkelt en wat mij het beste ligt.”

Glamour

Op het toneel mag het leven van een operazangeres, conform de schitterende galakleder, er misschien glamorous uitzien, in de werkelijkheid is het een ascetisch leven. Als iemand op hoog niveau wil blijven presteren, moet zij veel laten: „Je kunt niet altijd laat naar bed gaan, want dat vermindert je weerstand en dan word je verkouden. Roken kan dus echt niet. Alcohol drinken doe ik nooit vlak voor een optreden. Dat maakt het extra lekker als je vakantie hebt. Feestjes en dergelijke zijn uitgesloten. Ja, het is een zwaar leven. Scherp eten vlak voor een optreden kan ook niet, want dan moet je windjes laten de hele tijd”, besluit ze met een opporrelende lach.

Claron voorbeeld Sarah Vaughan is binnenkort te zien op het North Sea Jazz Festival, gaat ze er naar toe? „Nee, helaas. Want ik moet in die periode naar Londen om mijn eerste c.d.-opname te maken. Ik zing de rol van Galathea in 'Acis and Galathea' van Händel.”

